

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 120.

Fr. Wernig, Slovenjgradec:

Še o kmetijskem pospeševanju.

I.

Mogoče je ta ali drugi ob koncu izvajanj v članku »Križi in težave kmetijskega pospeševanja« prišel na druge misli glede možnosti izboljšanja kmetijsko-gospodarskih razmer. Povdarjam vendar, da sem v tem članku razpravljal o naših kmetijskih razmerah zgolj iz gmočnega, sedanjega svetovno-gospodarskega vidika, iz vidika današnjega liberalno-kapitalističnega gospodarskega reda, v katerem je za višino cen kmetijskih pridelkov merodajen edino trdi gospodarski zakon ponudbe in povpraševanja.

Gospodarstveniki po vsem svetu danes naglašajo, da je bilo za naše malo kmetijstvo, za našo vas iz družabnega vidika mogoče usodno, ker se jo je uvrstilo preteklega stoletja v ta prosti gospodarski red. Edina možnost, da bi naš mali kmet v tem gospodarskem redu v sedanjem času še ostal in se ohranil, bi bila v najpopolnejše izvedenem zadružništvu glede pridelovanja, vnovčenja in nakupa vseh gospodarskih pridelkov in potrebščin. Take zadruge, ki obsegajo celo vas, so se tu in tam ohranile tudi še pri nas na našem slovanskem jugu. Današnji liberalno-kapitalistični gospodarski red je pred mnogimi desetletji pripravil tudi kmetovalce v Švici in na Danskem do tega, da so iskali in našli pomoč v takih zadrukah. Boljše gospodarsko živeti v navidezni odvisnosti v zadružnem občestvu, kakor v stalnem strahu za obstoj navidezno svobodno, v osamljenosti kljubovati viharjem prostega kapitalističnega življenja!

II.

Nedavno mi je odvrnil o priliki nekega gospodarskega razmotrivanja v prav oddaljenem, zapuščenem kotu štajerskih planin preprost, dobrodušen kmetič očanec: »Gospod, veste, kaj je vzrok današnjih gospodarskih razmer —?« — »Premalo ljubezni je med ljudmi!«

Ni imel tako neprav ta preprosti očanec daleč tam s štajerskih planin. V mestu bi rekli isto, kar je rekel očanec v svoji preprostosti; rekli bi samo z drugimi besedami: »Premalo kulture, premalo srca, premalo nesebičnosti in premalo gospodarskega poštenja je v vsem današnjem gospodarskem poslovanju in življenju!«

Vseh današnjih trgovskih poslovanj nevesči mali in srednji kmet skorajda ne more vzdržati v tem gospodarskem redu svobodnega svetovnega tekmovanja za tržišča in za možnost prodaje pridelkov. Le težko more naš kmet tako poceni pridelovati in postaviti na trg svoje blago, kakor ameriški, afriški, ruski ali avstralski farmer ali veleposestnik, ki obdeluje svojo zemljo lahko s stroji. Radi tega so radi ohranitve malega in srednjega kmeta mnoge industrijske države, kakor Severna Amerika, Avstrija in Nizozemska prišle svojemu kmetijstvu na pomoč z vključitvijo kmetijskega pridelovanja v celotno narodno gospodarsko pridelovanje in so napravile svojega kmetovalca deloma neodvisnega od usodnega zakona, ki obvladuje vse svetovno gospodarstvo in to je zakon ponudbe in povpraševanja.

V Avstriji je cena domači živini stalno višja, ker je dovoz tuje živine vsled visoke carine zelo otežkočen in vsled tega razmere na svetovnih trgih za avstrijskega živinorejca skorajda ne pridejo v poštev. Na Nizozemskem se plačuje za domače nizozemsko maslo menda 1 marka 50 pfenigov, za uvoženo nemško maslo pa se plačuje na Nizozemskem le 80 pfenigov. Tako se pomaga domačemu kmetu, da ne propada, oziroma ne podleže v svetovni gospodarski konkurenci.

Pri nas, v izrazito agrarni državi, smo naravno v največji meri navezani na izvoz naših pridelkov, s katerimi pridobivamo svetovne trge le, ako pridelujemo in nudimo prvovrstno in boljše blago. Vendar je zadnjega časa opaziti, da se vse evropske države, tudi industrijske, glede kmetijskega pridelovanja močno osamosvojujejo, in če bi šel ta razvoj v začrtani smeri naprej, bi se znalo zgoditi, da bi v doglednem času tudi mi mogli izvažati le še prav malo naših kmetijskih pridelkov. In takrat bi tudi pri nas bila potrebna večja notranja medsebojna pomoč vseh stanov, da se omogoči kmetovalcu kot neizčrpnemu, najbolj zdravemu vrelcu našega naroda, kot čuvanju in ohranitvi npravnosti in narodove samobitnosti — gospodarski obstoj.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.

V NAŠI DRŽAVI.

Narodna skupščina v Beogradu je na svoji seji 1. marca odobrila pogodbo, sklenjeno med Čehoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo, ki so se tesneje združile med seboj v enotnejše organizirano Malo antanto, ki bo v bodoče na zunaj nastopala kot ena sila, in sicer kot velika sila. Namen te skladne in čvrste organizacije je: 1. da se ohrani in organizira mir, 2. da se okrepijo gospodarski stiki z vsemi državami srednje Evrope, 3. da se zaščiti mir v vseh slučajih ter da se omogoči razvoj h končni stabilizaciji razmer v srednji Evropi, 4. da se skupno varujejo skupni interesi treh držav Male antante. Narodna skupščina je enodušno in soglasno sprejela pogodbo o organizaciji Male antante.

Sodišče za zaščito države. Pred tem sodiščem v Beogradu se je začela dne 20. februarja velika javna razprava proti bivšemu narodnemu poslancu Janezu Brodarju, bivšemu nar. poslancu Ivanu Štrcinu, bivšemu oblastnemu poslancu Antonu Umniku, mestnemu župniku v Kranju Matiji Škrbcu, pravniku Alojziju Iliji, soboslikarju Jerneju Vombergarju, kmetu Francu Grilcu, kmetu Vinku Kosu, pisarniškemur slugi Jožefu Lobodi, čevljarju Tomažu Ogrinu, zidarju Petru Cerarju in kmetu Francu Gregorinu. Obtožnica očita Janezu Brodarju, da je 16. maja 1932 o priliki manifestacij v Hrastju proti narodnemu poslancu Janku Barletu v prisotnosti več oseb izjavil: »Prej smo zahtevali avtonomijo, sedaj pa zahtevamo več. Sedaj zahtevamo federacijo, popolnoma samostojno upravo Slovenije«, s katerimi besedami je hotel ustvariti razpoloženje, da se spremeni sedanja državna ureditev; da je dne 22. maja 1932 v Šenčurju o priliki zborovanja Janka Barleta kot voditelj demonstrantov navajal ljudi k nasilstvom napram državnim oblastvom; da je ob isti priliki z vzkliki žalil režim. Ivan Štrcin je obtožen, da je dne 15. maja 1932 v Mengšu navajal svoje pristaje k nasilju proti državnim oblastim. Anton Umnik je obtožen, da je 22. maja 1932 ob priliki Barletovega shoda v Šenčurju navajal demonstrante k nasilju proti državnim oblastim kakor Janez Brodar. Župniku Matiji Škrbcu očita obtožnica, da je 22. maja 1932 na shodu poslanca Mravljeta x